

Õiguskantsler

Teie 21.07.2015 nr

Meie 24.08.2015 nr 6-1/150986/1503609

Vastus

Töökogemuse nõue patendivoliniku kutse omandamisel

Austatud [ ]

Pöördusite õiguskantsleri poole avaldusega, milles palusite kontrollida [patendivoliniku seaduse](#) (edaspidi PatVS) § 14 lg 1 punkti 5 ja § 16 lg 1 punkti 2 kooskõla põhiseadusega. Neist sätetest tuleneb, et patendivoliniku kutseeksamit sooritada soovival isikul peab olema vähemalt 4 aastat töökogemus patendivoliniku juures või patendivoliniku äriühingus.¹ Peate sellist nõuet ebavajalikuks ja liigseks takistuseks patendivoliniku kutse omandamisel. Märkisite, et näiteks advokaatidel puuduvad sarnased advokatuuriseadusest (edaspidi AdvS) tulenevad takistused kutsesobivuse eksami sooritamisel. Samuti viitasite, et vastavat kutseeksamit on võimalik sooritada mõnes liikmesriigis, kus töötamise nõue puudub ning kui kutsequalifikatsiooni on Eestis tunnustatud vastavalt välisriigi kutsequalifikatsiooni tunnustamise seadusele, saab välisriigis omandatud kutse alusel tegutseda ka Eestis, täitmata seejuures siin kehtivat töökogemusnõuet. Lisaks juhtisite tähelepanu sellele, et patendivoliniku äriühingul või patendivolinikul puudub kohustus kedagi tööle võtta, kui selleks puudub vajadus.

Õiguskantsler tutvus Teie avaldusega, kuid **ei tuvastanud avalduses toodud asjaoludel vaidlustatud sätete vastuolu põhiseadusega.**

Patendivolinik tegutseb spetsiifilisel kutsealal, milleks vajalikke eriteadmisi ei ole võimalik Eestis omandada üheski kõrgkoolis. Samuti on mitmed valdkonnas tegutsemiseks vajalikud oskused omandatavad üksnes praktiseerimise teel. Õiguskantsleri nõunik võttis seoses Teie avaldusega ühendust ka Eesti Patendivolinike Seltsiga (edaspidi EPS). EPS tõi töökogemusnõudega seonduvalt välja järgmised asjaolud: patendivoliniku töös on vaja tunda nii Eesti kui ka vastava valdkonna rahvusvahelisi õigusnorme, Eesti patendivoliniku kutse

---

¹ Vastavalt PatVS § 14 lg 2 on võimalik töökogemusena arvesse võtta ka Patendiametis vastavas valdkonnas töötamise aega, kuid mitte rohkem kui kaks aastat. Seega kehtib Patendiametis töötanud isiku suhtes nõue, et ta peab olema töötanud patendivoliniku/patendivolinikust äriühingu juures vähemalt 2 aastat. Nõutava töökogemuse omandamiseks on vajalik vastaval tegevusalal töötamine. Seega ei ole töökogemuse nõue täidetud, kui isik töötab patendivoliniku juures näiteks koristaja või raamatupidajana.

omandamine annab õiguse kliendi esindamiseks ka rahvusvahelistes organisatsioonides² ning patendivoliniku kutsetöös on oluline omada koostöökogemust klientidega ja välispartneritega, sest klientide intellektuaalomandi portfelle tuleb hallata ülemaailmselt. Patendivoliniku tööks vajalikke kutseoskusi ja eriteadmisi on võimalik tõhusalt omandada läbi vastava praktika. Seega on töökogemuse nõue õiguskantsleri hinnangul põhjendatud.

Mis puudutab teistes liikmesriikides vastava isiku kutseeksami sooritamist, siis isegi kui mõnes liikmesriigis ei ole töökogemuse nõue kutseeksamile pääsemiseks nõutav, on nende riikide eksameid tutvustavates materjalides tavaliselt hoiatatud, et vastaval alal mittepraktiseerinud isikul on tavaliselt võimatu neid eksameid edukalt sooritada.³ Seega, ehkki töökogemuse nõuet ei ole eksamile pääsemise tingimusena otsesõnu kehtestatud, peab isik selleks, et ta oleks suuteline eksamit sooritama, eelnevalt siiski omandama olulisel määral praktilisi kogemusi.⁴

Euroopa patendiorganisatsiooni haldusnõukogu 10.12.2008 kinnitatud [Euroopa Patendiameti ees tegutsevate kutseliste esindajate kvalifikatsioonieksami määruse \(CA/D 26/08\)](#) artikli 11 lg 2 punktis a on kehtestatud eksamile pääsemise tingimusena töökogemusnõue vähemalt 3 aastat. Tavaliselt sooritavad patendivolinikud/vastaval alal esindamise õigust omavad isikud klientide täiemahulise kaitsmise huvides ka eksamid, mis annavad õiguse tegutseda Euroopa Patendiameti ees. Töökogemusnõude täitmine on seega nii või teisiti möödapääsmatu.

Advokaadikutse omandamine, millele võrdlusena viitatakse, toimub mitmes etapis ning eeldab esimeses etapis samuti patrooni juhendamisel töötamist (AdvS § 24 lg 2).⁵

Täiendavalt uurisime EPS-lt, kas nad on kokku puutunud probleemiga, et isik, kes soovib omandada töökogemust patendivoliniku juures või patendivoliniku äriühingus, ei saa töötamiseks võimalust ja kas see võib olla takistuseks patendivoliniku kutse omandamisel Eestis. EPS ei ole oma liikmete hulgas täheldanud soovimatust palgata lisatööjõudu või võtta enda juurde praktikante. Eesti patendivolinike registrisse on praegu kantud 63 patendivolinikku (neist kahe kutsetegevus peatatud). Patendibürood on regulaarselt tööjõudu värvanud ning seda näitab ka iga-aastaselt lisandunud patendivolinike arv. Iga-aastaselt on eksamile registreerinud ja selle sooritanud mitmeid uusi patendivolinikke, kes on täitnud töökogemusnõude. Pigem on uute töötajate leidmisega raskusi, seda peaaesjalikult valdkondades, kus on vajalik tehniline haridus (leiutised, mikrolülituste topoloogia). Kui Te olete huvitatud patendivoliniku kutse omandamisest, kuid ei ole sobivat töökohta töökogemuse omandamiseks seni leidnud, tasub Teil ilmselt kontakteeruda EPS-ga, kellel on hea ülevaade EPS liikmete valmisolekust uut tööjõudu värvata.

² Nt WIPO (rahvusvahelised kaubamärgid, disainid, patendimenetlus), OHIM (Euroopa Liidu kaubamärgid ja disainid).

³ Näiteks Suurbritannias on tavapärane, et patendi alal esindamise õiguse saamiseks kulub 4-5 aastat. See periood hõlmab nii vastaval alal pädeva isiku juhendamisel töötamist kui ka eksamite või vastavate ülikoolikursuste läbimist. Kui isik ongi vastavad eksamid sooritanud lühiajalise praktika järel, kehtib Ühendkuningriikides vastaval kutsealal tegutsevate isikute registris arvele võtmisel nõue, et isik peab olema töötanud vähemalt 2 aastat. Lisaks on tavapäraselt vastaval alal tegutseval isikul kasulik klientide huvides omandada ka Euroopa Patendiameti ees esindamise õigus. Selleks tuleb teha eksamid, mida saab sooritada vähemalt 3 aastat patendivoliniku juures või vastavas äriühingus töötanud isik. Vt lähemalt <http://www.cipa.org.uk/pages/about-careers>.

⁴ Lisaks kehtib nt Suurbritannias patendiadvokaadina arvele võtmisel Eesti Advokatuuriga sarnane nõue - isikut ei kanta vastava kutseala esindajate registrisse enne, kui tal on vastaval alal vähemalt 2 aastat tööstaaži. Vt <http://www.cipa.org.uk/pages/about-careers>.

⁵ Ehkki vandeadvokaadi eksamit on võimalik sooritada ka enne töökogemusnõude täitmist, ei omistata vandeadvokaadi staatust isikule siiski enne, kui tal on täitunud 3 aastat vandeadvokaadi abina tegutsemist (AdvS § 26 lg 1). Erisust töökogemusnõude täitmisest vabastatud isikute kohta vt AdvS § 26 lg 1¹.

Nende selgitustega lõpetab õiguskantsler Teie avalduse alusel algatatud menetluse. Loodetavasti on kirjas toodud selgitustest Teile abi.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise